

**СЕКРЕТАРІАТ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

вул. Житлянська, 14, м. Київ, 01033, тел. (044) 238-11-19, факс 238-13-37
web: <http://www.ccu.gov.ua>

№ _____

На № _____ від _____

ЩЕРБАТА Н. М.

вул. Пирогова, буд. 107-А, кв. 82,
м. Вінниця,
21037

e-mail: <foi+request-76442-
08c5c1a5@dostup.pravda.com.ua>

Шановна Наталю Михайлівно!

За результатами розгляду запиту на інформацію, надісланого до Конституційного Суду України на електронну скриньку zaput@ccu.gov.ua 4 жовтня 2020 року о 17:35 (далі – запит), повідомляємо таке.

Відповідно до пункту 112 Інструкції з діловодства у Конституційному Суді України, затвердженої Розпорядженням Голови Конституційного Суду України від 18 березня 2019 року № 33/1/2019-ОД зі змінами (далі – Інструкція), запити на інформацію реєструються невідкладно у день надходження, а запити, що надійшли після 17:00, реєструються до 11:00 наступного робочого дня. Ваш запит зареєстрований в Системі електронного документообігу LS Docs у Конституційному Суді України (далі – СЕД) 5 жовтня 2020 року за вхідним номером 18/319-п.і. (копія додається). Про отримання запиту, його вхідний номер та дату реєстрації Вам було повідомлено електронною поштою 5 жовтня 2020 року о 11:08 (копія відправлення додається).

Щодо питань, порушених у пунктах 4.1. та 4.3. запиту, інформуємо про таке.

Повноваження та порядок діяльності Конституційного Суду України (далі – Суд) визначено Конституцією України та Законом України „Про Конституційний Суд України“ від 13 липня 2017 року № 2136–VIII (далі – Закон № 2136). Організація внутрішньої роботи Суду та правила процедури розгляду ним справ установлюються Регламентом Суду, ухваленим на спеціальному пленарному засіданні Суду Постановою Суду від 22 лютого 2018 року № 1-пс/2018 (далі – Регламент).

Конституційний Суд України
004 -018 -18/4155 від 08.10.2020

Подання особою конституційних скарг до Суду через засоби електронного зв'язку (офіційну скриньку електронної пошти Суду inbox@ccu.gov.ua) Законом не передбачено, адже відповідно до частини першої статті 57 Закону конституційні скарги до Суду надсилаються поштою або подаються безпосередньо до Секретаріату Суду.

Загальні вимоги щодо ведення діловодства в Суді, зокрема правила приймання, реєстрації та оформлення документів, що передаються електронними засобами зв'язку (електронною поштою, факсом тощо) установлені Інструкцією (не розміщена на офіційному вебсайті Суду ccu.gov.ua).

Зазначаємо, що „конституційна скарга № 1“ щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) положень частини шостої статті 346 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – Кодекс) „в сукупності“ з частинами першою, другою, четвертою статті 347 Кодексу, частини першої статті 343 Кодексу, надійшла на офіційну скриньку електронної пошти Суду inbox@ccu.gov.ua 25 вересня 2020 року о 20:28; відповідно до пунктів 143, 144 Інструкції зареєстрована в установленому порядку 28 вересня 2020 року за вх. № 18/463 та передана до Відділу попередньої перевірки конституційних скарг для перевірки на відповідність її за формою вимогам, установленим статтями 55, 56, частиною першою статті 74 Закону № 2136 в порядку, визначеному Регламентом.

За результатами попередньої перевірки конституційної скарги відповідно до абзацу першого частини третьої статті 57 Закону № 2136, пункту 1 § 40 Регламенту керівник Секретаріату Суду листом від 2 жовтня 2020 року вих. № 004-018-18/4079 повернув конституційну скаргу як таку, що за формою не відповідала вимогам Закону № 2136. Зазначений лист надіслано 5 жовтня 2020 року рекомендованим листом (трек-номер № 0103324905255) на вказану Вами в конституційній скарзі адресу зареєстрованого місця проживання: вул. Пирогова, буд. 107-А, кв. 82, м. Вінниця, 21037 з доданням до нього оригіналом конституційної скарги, а тому надати належну засвідчену копію конституційної скарги не вбачається за можливе. Крім того, 5 жовтня 2020 року на електронну адресу natanaza@gmail.com надіслано файл сканованого листа, до якого також додано файл сканованої першої сторінки конституційної скарги з відміткою про вхідний реєстраційний номер та дату реєстрації (копія відправлення додається).

Щодо запитуваної інформації у пункті 4.2. слід зазначити наступне.

Розпорядженням Голови Суду від 28 грудня 2019 року № 136/1/2019-ОД (копія додається) у Суді введено в експлуатацію СЕД, забезпечено створення та рух документів постійного зберігання, а також документів, що стосуються конституційного провадження одночасно в паперовій та електронній формі.

На сьогодні Суд, на жаль, не має технічної можливості приймати електронні документи та їх засвідчувати електронною печаткою відповідно до вимог Закону України „Про електронні документи та електронний документообіг“ від 22 травня 2003 року № 851–IV зі змінами. Відповідно до

частини сьомої пункту 2 цього Розпорядження наразі у Суді здійснюється узагальнення пропозицій щодо подальшого удосконалення функціональних можливостей СЕД.

Додаток: на 14 арк.

З повагою

керівник Секретаріату

В. М. БЕСЧАСТНИЙ

zaput@ccu.gov.ua

Від: Щербата Наталя Михайлівна <foi+request-76442-08c5c1a5@dostup.pravda.com.ua>
Надіслано: 4 жовтня 2020 р. 17:35
Кому: FOI requests at ksud
Тема: Інформаційний запит - 712ДоляКС1

КОПІЯ

Доброго дня!

1. Конституційний Суд України (КСУ)
2. Керівнику КСУ

01033, м. Київ, вул. Жилианська, 14, E-mail: inbox@ccu.gov.ua

звертається Щербата Наталя Михайлівна, людина з інвалідністю 2 групи, посвідчення водія ААЩ №000548, видане 27.04.1978р. ДАІ МВС – УВС Вінницької області

Прошу підтвердити отримання цього електронного листа за призначенням відповідно до приписів ст.7 Розділу III «Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання», затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2014 №1886/5.

Я вимагаю застосування та виконання, при розгляді та вирішенні цього звернення, приписів Європейської Конвенції про захист прав людини та основних свобод (ЕКПЛ) та рішень Європейського Суду з прав людини (ЄСПЛ) як національного закону та джерел національного права відповідно.

Цей письмовий електронний лист підписаний мною, за приписами закону України «Про електронні довірчі послуги», електронним підписом шляхом додавання до електронних даних, що складають текст листа, даних в текстовій електронній формі, а саме особистого власноручного підпису у вигляді мого власного прізвища та ініціалів друкованими літерами такого вигляду: «Н.М. Щербата».

За приписами закону, форма та спосіб вчинення мною мого електронного підпису під цим листом вільно обрані мною як найуживаніші в електронному документообігові України, з використанням наданих сучасними науковими досягненнями в галузі електроніки і запроваджених в реальне життя можливостей, в межах доступних технічних опцій комп'ютерної техніки.

Факти

1. 25.09.20 я подала на офіційну електронну пошту КСУ Конституційну скаргу №1 щодо позбавлення права на суд та професійну правничу допомогу (далі – КС1). Повний текст поданої до КСУ КС1 наводиться нижче. Поштовий робот вручив листа отримувачу 25.09.20 о 20:27.
2. Серед іншого, я просила підтвердити отримання мого електронного листа за призначенням відповідно до приписів ст.7 Розділу III «Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання», затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2014 №1886/5.
- 2.1. Станом на сьогодні встановлений нормативно строк підтвердження отримання електронного листа сплив, однак належного підтвердження я не отримала.

Вимоги

3. Прошу негайно надіслати мені належне підтвердження отримання електронного листа з КС1 відповідно до приписів ст.7 Розділу III «Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання», затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2014 №1886/5.
4. Відповідно до ст.ст.8, 10 Європейської Конвенції про захист прав людини, ст.ст.32, 34.2 Конституції України, законів України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про захист персональних даних», «Про звернення громадян» прошу надати мені інформацію, необхідну мені для реалізації моїх прав людини, заявленя в інтересах прав людини правових вимог в порядку, визначеному законом; мої персональні дані; публічну інформацію, ЩО Є ПРЕДМЕТОМ СУСПІЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ, необхідну для виявлення порушень прав людини, зловживання владою, ризиків для здоров'я людей, і яку я маю намір оприлюднити для суспільства, а саме:
  - 4.1. Чи надсилалось мені КСУ належне підтвердження отримання мого електронного листа з КС1? Так чи ні?

4.1.1. Якщо надсилалось, прошу повідомити мені його реєстраційний номер та дату, а також надати належно засвідчену факсимільну копію (фотокопію з оригіналу) надісланого підтвердження, з доказами факту, способу та часу його фактичного надсилання мені.

4.1.2. Якщо не надсилалось, прошу повідомити мені та надати:

4.1.2.1. з якої причини і з чиєї вини?

4.1.2.2. перелік усіх посадових осіб КСУ (найменування посад, прізвища, імена та по-батькові, службові фото із зображенням обличчя), відповідальних за надсилання мені підтвердження отримання мого електронного листа з КС1 на виконання приписів «Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання», затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2014 № 1886/5.

4.1.2.3. належно засвідчені факсимільні копії (фотокопії з оригіналів) задокументованих посадових обов'язків (посадових інструкцій тощо) цих посадових осіб з доказами їх ознайомлення з посадовими обов'язками;

4.1.2.4. належно засвідчені факсимільні копії (фотокопії з оригіналів) усіх наявних документів про освіту таких посадових осіб;

4.1.2.5. суми нарахованих та випланих КСУ протягом 2019-2020 років з фонду заробітної плати усіх виплат таким посадовим особам, в розрізі років та місяців;

4.1.2.6. місця проживання, домашні адреси, адреси місць реєстрації та фактичного проживання таких відповідальних посадових осіб. Ці дані необхідні мені для подання правових вимог про поновлення моїх порушених прав, яка вимагає вказання адреси особи, якій заявляється така правова вимога.

4.2. Чи запроваджене КСУ на системному рівні виконання приписів «Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання», затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2014 № 1886/5? Так чи ні?

4.2.1. Якщо ТАК (запроваджене),

4.2.1.1. яким управлінським рішенням та з якої дати?

4.2.1.2. прошу надати джерело оприлюднення вказаного рішення на сайті КСУ (прямий лінк).

4.2.2. Прошу надати мені належно засвідчену факсимільну копію (фотокопію з оригіналу) вказаного управлінського рішення КСУ.

4.2.3. Якщо НІ (не запроваджене), прошу повідомити та надати:

4.2.3.1. з якої причини і з чиєї вини?

4.2.3.2. перелік усіх посадових осіб КСУ (найменування посад, прізвища, імена та по-батькові, службові фото із зображенням обличчя), відповідальних за організацію діловодства, включаючи запровадження КСУ виконання приписів «Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання», затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2014 № 1886/5.

4.2.3.3. Належно засвідчені факсимільні копії (фотокопії з оригіналів) задокументованих посадових обов'язків (посадових інструкцій тощо) цих посадових осіб з доказами їх ознайомлення з посадовими обов'язками;

4.2.3.4. належно засвідчені факсимільні копії (фотокопії з оригіналів) усіх наявних документів про освіту таких посадових осіб;

4.2.3.5. суми нарахованих та випланих КСУ протягом 2019-2020 років з фонду заробітної плати усіх виплат таким посадовим особам, в розрізі років та місяців;

4.2.3.6. місця проживання, домашні адреси, адреси місць реєстрації та фактичного проживання таких відповідальних посадових осіб. Ці дані необхідні мені для подання правових вимог про поновлення моїх порушених прав, яка вимагає вказання адреси особи, якій заявляється така правова вимога.

4.3. Прошу повідомити мені та надати:

4.3.1. Вхідний реєстраційний номер та дату вхідної реєстрації моєї КС1.

4.3.2. Належно засвідчену факсимільну копію (фотокопію з оригіналу) моєї КС1 з реквізитами її вхідної реєстрації в КСУ.

4.3.3. Вхідний реєстраційний номер та дату вхідної реєстрації цього листа.

4.3.4. Належно засвідчену факсимільну копію (фотокопію з оригіналу) цього листа з реквізитами його вхідної реєстрації в КСУ.

Роз'яснюю, що, відповідно до ст. 3 закону України «ПРО СВОБОДУ ПЕРЕСУВАННЯ ТА ВІЛЬНИЙ ВИБІР МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ В УКРАЇНІ», «...місце проживання – житло, розташоване на території адміністративно-територіальної одиниці, в якому особа проживає...». Місцем мого проживання є житло (квартира) в м. Вінниці.

Роз'яснюю, що, відповідно до ст.7 закону України «Про інформацію», «2. Ніхто не може обмежувати права особи у виборі ФОРМ і ДЖЕРЕЛ одержання інформації, за винятком випадків, передбачених законом».

Відповідь та запитану інформацію в оригіналах чи в паперових факсимільних копіях (фотокопіях з оригіналів), належно засвідчених відповідно до приписів ст.1 Указу Президії Верховної Ради СРСР від 4 серпня 1983 року №9779-Х „Про порядок видачі та засвідчення підприємствами, установами, організаціями копій документів, що стосуються прав громадян“ (Відомості Верховної Ради (ВВР), 1983, №32, ст.492), який діє в Україні відповідно до ст.3 Закону України „Про правонаступництво України“, пунктів 5.26, 5.27 Національного стандарту України Державної уніфікованої системи документації, Уніфікованої системи організаційно-розпорядчої документації “Вимоги до оформлювання документів” (ДСТУ 4163-2003, затвердженого наказом Держспоживстандарту України від 07.04.2003 № 55), прошу надати мені в установлений законом строк на мою домашню адресу, вказану в КС1, та в належно засвідчених цифрових (електронних) факсимільних копіях (фотокопіях з оригіналів) на електронну адресу, з якої отриманий цей лист. Я не даю згоди на використання будь-яких інших моїх контактних даних для мети переписки за цим листом.

Далі наводиться повний текст моєї КС1 від 25.09.20 (цитата):

«Конституційний Суд України (КСУ)

01033, м. Київ, вул. Жилианська, 14, E-mail: inbox@ccu.gov.ua

КОНСТИТУЦІЙНА СКАРГА №1

(щодо позбавлення права на суд та професійну правничу допомогу)

Прочитавши підтвердження отримання цього електронного листа за призначенням відповідно до приписів ст.7 Розділу III «Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання», затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2014 №1886/5.

Я вимагаю застосування та виконання, при розгляді та вирішенні цього звернення, приписів Європейської Конвенції про захист прав людини та основних свобод (ЄКПЛ) та рішень Європейського Суду з прав людини (ЄСПЛ) як національного закону та джерел національного права відповідно.

Цей письмовий електронний лист підписаний мною, за приписами закону України «Про електронні довірчі послуги», електронним підписом шляхом додавання до електронних даних, що складають текст листа, даних в текстовій електронній формі, а саме особистого власноручного підпису у вигляді мого власного прізвища та ініціалів друкованими літерами такого вигляду: «Н.М. Щербата».

За приписами закону, форма та спосіб вчинення мною мого електронного підпису під цим листом вільно обрані мною як найуживаніші в електронному документообігові України, з використанням наданих сучасними науковими досягненнями в галузі електроніки і запроваджених в реальне життя можливостей, в межах доступних технічних опцій комп'ютерної техніки.

1. Суб'єкт права на конституційну скаргу: Щербата Наталя Михайлівна

2. Поштова адреса зареєстрованого місця проживання: xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

3. Поштова електронна адреса: xxxxxxxxxxxxxxx

I. Резюме

4. Ця конституційна скарга подається з метою конституційного оскарження:

4.1. закону, який, всупереч ст.ст.22, 55, 64 Конституції України, скасував наявне до 2017 року право прямого звернення до найвищої судової інстанції як належного суду – а саме, право людини прямого подання касаційних скарг до Великої Палати Верховного Суду (далі – ВП ВС) з питань її виключної юрисдикції, тобто, до «суду» в розумінні Європейської Конвенції про захист прав людини та основних свобод (далі – ЄКПЛ). Натомість, тепер лише Касаційний адміністративний суд Верховного Суду (далі – КАС ВС) своєю ухвалою передає таку касаційну скаргу до ВП ВС для розгляду. КАС ВС не наділений законом правом розгляду вказаної категорії справ, а відтак, не є «судом» в розумінні ЄКПЛ, але лише цей «несуд» може передати справу на розгляд ВП ВС. У людини ж таке право відібране.

4.2. закону, який, всупереч ст.ст.59, 55, 64 Конституції України, унеможлиблює реалізацію людиною права на професійну правничу допомогу під час попереднього розгляду (який зазвичай є єдиним і остаточним розглядом) справи касаційним судом.

II. Короткий виклад остаточного судового рішення, в якому було застосовано відповідні положення закону України

5. Постановою від 26.06.20 у справі №127/26785/14-а, адміністративне провадження №к/9901/6655/18 (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/90073542>), КАС ВС у складі колегії суддів третьої палати розглянув по суті мою касаційну скаргу та погодився з її аргументами, встановив порушення правил предметної юрисдикції судом апеляційної інстанції та скасував оскаржувану ухвалу Вінницького апеляційного адміністративного суду від 21.04.16 про закриття провадження у справі (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57344229>). КАС ВС не розглядав питання передачі справи на розгляд ВП ВС – це питання навіть не згадується в постанові. Він також ніяк не мотивував, чому саме, за якими критеріями він розглядає цю справу як належний суд.

5.1. У вказаній постанові КАС ВС відмовив мені в забезпеченні судом надання публічної правової допомоги в касаційній інстанції, мотивуючи тим, що справа розглядається попередньо без повідомлення сторін. При цьому усі інші вимоги, тобто, переважну їх більшість, суд відхилив. Це судове рішення є остаточним в Україні.

III. Опис перебігу розгляду справи №127/26785/14-а в судах

6. 12.12.14 я звернулась до Вінницького міського суду (ВМС) з адміністративним позовом, в якому оскаржила рішення, дії та бездіяльність органу медико-соціальної експертизи системи МОЗ України та його посадових осіб, пов'язані зі встановленням мені підвищеної групи інвалідності та видачі індивідуальної програми реабілітації інваліда (ІПР). Справі присвоєний №127/26785/14-а.

7. ВМС розглянув мій позов по суті та 12.02.16 виніс постанову в адміністративній справі, якою відмовив в позові (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/55705986>).

8. 29.02.16 я подала на вказане судове рішення апеляційну скаргу до Вінницького апеляційного адміністративного суду (ВААС).

9. 21.04.16 ВААС виніс ухвалу, якою закриття провадження, мотивуючи її тим, що справа не підлягає розгляду адміністративним судом, а має бути розглянута в порядку цивільного судочинства (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57344229>).

10. 19.05.16 я подала до Вищого адміністративного суду України (ВАСУ) касаційну скаргу, в якій, серед іншого, оскаржила порушення правил предметної юрисдикції, допущені ВААС в ухвалі від 21.04.16. На підтвердження своєї позиції я послалась на Постанову Пленуму Вищого адміністративного суду України від 20.05.2013 №8 «Про окремі питання юрисдикції адміністративних судів», п.15. Я просила також суд забезпечити мені як малозабезпеченому інваліду надання публічної правової допомоги, оскільки в наданні такої допомоги мені відмовлено впродовж усього розгляду справи.

11. Ухвалою від 23.05.16 ВАСУ відкрив касаційне провадження у справі (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/58041593>).

12. 15.12.17 розпочав роботу новий Верховний Суд, і справа підлягала розгляду за приписами нового КАСУ. Це означає, що справа з оскарженням предметної юрисдикції безумовно мала бути передана до ВП ВС для розгляду по суті.

13. Однак, тут почались зловживання. Справа, в якій оскаржувались порушення життєво важливих прав людини з інвалідністю і яка вважається пріоритетною за практикою ЄСПЛ, пролежавши в касаційній інстанції мертвим вантажем понад півтора року, знов засунута в віддалену полицю ще майже на три роки. Питання про забезпечення судом надання мені публічної правової допомоги впродовж усього цього часу не розглядалось. Тим часом вчергове підкручений закон, і з 19.10.19 з'явилися три додаткових обмеження для передачі таких справ до ВП ВС. А от належне за Конституцією право кожного самостійно подавати справу на розгляд ВП ВС як уповноваженому касаційному суду в КАСУ так і не з'явилося.

14. Постановою від 26.06.20 КАС ВС погодився з аргументами касації щодо підсудності справи адміністративному суду, встановив факт наявності порушень правил предметної юрисдикції, та скасував ухвалу ВААС від 21.04.16 про закриття провадження у справі <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/90073542>. Це рішення є статочним і оскарженню не підлягає.

14.1. КАС ВС не розглядав питання про передачу справи на розгляд ВП ВС та ухвали про таку передачу не ухвалював, жодних аргументів про чи contra наявності у КАС ВС чи ВП ВС повноважень на розгляд цієї справи в постанові чи в іншому процесуальному рішенні не навів. В постанові КАС ВС послався на постанову Великої Палати Верховного Суду від 12 грудня 2018 року у справі №490/9823/16-ц, провадження №14-509 цс 18, (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/78977522>) по справі, в якій так само оскаржувались рішення, дії та бездіяльність МСЕК, але ситуація з юрисдикцією є з точністю до навпаки: спочатку ВП ВС в висновках щодо застосування норм права вказує: «Юрисдикція адміністративних судів поширюється на справи... щодо оскарження рішень медико-соціальних експертних комісій», а далі: «Велика Палата Верховного Суду вважає, що ця справа має бути розглянута за правилами цивільного судочинства» (!) Ну от як простій людині розібратись у цій шизофренії?

14.2. Відтак, ВП ВС як належний «суд» справу не отримувала, не розглядала та рішень в ній не ухвалювала.

15. КАС ВС відмовив в забезпеченні судом надання мені публічної правової допомоги, аргументуючи це в постанові так: «151. клопотання заявниці про забезпечення її права про надання правової допомоги та винесення ухвали про зобов'язання Вінницького місцевого центру з надання вторинної безоплатної правової допомоги призначити їй адвоката для представництва інтересів у даній справі для участі у розгляді цієї справи у суді касаційної інстанції не підлягає задоволенню, оскільки дана справа вирішується у попередньому судовому засіданні. За правилами частини першої статті 343 КАС України попереднє судове засідання проводиться без повідомлення учасників справи».

IV. Конкретні положення закону України, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України 16. Належить перевірити частину 6 статті 346 Кодексу адміністративного судочинства України (КАСУ), в редакції з 15.12.17 та з 19.10.19, в сукупності з частинами 1, 2, 4 статті 347 КАСУ, на відповідність частині 1 статті 55 Конституції України, яка гарантує кожному право людини на справедливий суд: «Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб».

16.1. Належить перевірити частину 6 статті 346 Кодексу адміністративного судочинства України (КАСУ), в редакції з 15.12.17 та з 19.10.19, в сукупності з частинами 1, 2, 4 статті 347 КАСУ, на відповідність частинам 1 та 2 статті 64 Конституції України, яка встановила абсолютну заборону обмежень права на доступ до суду: «Конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 цієї Конституції».

16.2. Належить перевірити частину 6 статті 346 Кодексу адміністративного судочинства України (КАСУ), в редакції з 15.12.17 та з 19.10.19, в сукупності з частинами 1, 2, 4 статті 347 КАСУ на відповідність частинам 2 та 3 статті 22 Конституції України, яка забороняє скасування, звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод: «Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод».

17. Належить перевірити частину 1 статті 343 КАСУ в частині попереднього касаційного розгляду справи без повідомлення учасників справи на відповідність частині 1 статті 59 Конституції України, яка гарантує: «Кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно».

17.1. Належить перевірити частину 1 статті 343 КАСУ в частині попереднього касаційного розгляду справи без повідомлення учасників справи на відповідність на відповідність частинам 1 та 2 статті 64 Конституції України, яка встановила абсолютну заборону обмежень права на професійну правничу допомогу: «Конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені статтями 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 цієї Конституції».

17.2. Належить перевірити частину 1 статті 343 КАСУ в частині попереднього касаційного розгляду справи без повідомлення учасників справи на відповідність на відповідність частині 1 статті 55 Конституції України, яка гарантує кожному право людини на справедливий суд, що включає право і на професійну правничу допомогу: «Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб».

V. Обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини зазнало порушення внаслідок застосування закону

Зазнало порушення:

18. Зазнало порушення конституційне та конвенційне право людини на справедливий суд в частині права кожного на доступ (пряме звернення) до суду чи будь-якого іншого адміністративного органу, наділеного законом повноваженнями розглянути спір та поновити порушені права. Це порушення вчинене у формі встановлення законом, чинним з 15.12.17 по даний час, обмеження (відсутності) раніше наявного конституційного права на пряме подання людиною касаційної скарги у своїй справі до найвищої судової інстанції як єдиного «належного суду» – до ВП ВС, що потягло звуження обсягу наявних прав людини на (касаційний) суд.

18.1. Зазнало порушення конституційне право людини на абсолютну заборону обмежень права на суд. Це порушення вчинене у формі встановлення законом, чинним з 15.12.17 по даний час, обмеження (відсутності) раніше наявного конституційного права на пряме подання людиною касаційної скарги у своїй справі до найвищої судової інстанції як єдиного «належного суду» – до ВП ВС.

18.2. Зазнало порушення конституційне право людини на заборону звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. Це порушення вчинене у формі обмеження законом, чинним з 15.12.17 по даний час, права на доступ до суду шляхом відібрання (анулювання) раніше наявного права людини на пряму подачу «суду» касаційної скарги з питань частини порушень правил предметної юрисдикції.

19. Зазнало порушення конституційне право людини на професійну правничу допомогу. Це порушення вчинене у формі обмеження законом, а саме статтею 343 КАСУ, права на професійну правничу допомогу у

формі попереднього касаційного розгляду справи без повідомлення учасників справи, що тягне відсутність участі учасників справи в такому засіданні, а відтак, і права на забезпечення судом публічної правової допомоги. При цьому, в попередньому судовому засіданні справа закінчена розглядом з ухваленням касаційного рішення.

19.1. Зазнало порушення конституційне право людини на абсолютну заборону обмежень права на професійну правничу допомогу. Це порушення вчинене у формі обмеження законом, а саме статтею 343 КАСУ, права на професійну правничу допомогу у формі попереднього касаційного розгляду справи без повідомлення учасників справи, що тягне відсутність участі учасників справи в такому засіданні, а відтак, і права на забезпечення судом публічної правової допомоги. При цьому, в попередньому судовому засіданні справа закінчена розглядом з ухваленням касаційного рішення.

19.2. Зазнало порушення конституційне та конвенційне право людини на справедливий суд в частині невід'ємної його складової – права кожного на професійну правничу допомогу. Це порушення вчинене у формі обмеження законом, а саме статтею 343 КАСУ, права на професійну правничу допомогу у формі попереднього касаційного розгляду справи без повідомлення учасників справи, що тягне відсутність участі учасників справи в такому засіданні, а відтак, і права на забезпечення судом публічної правової допомоги. При цьому, в попередньому судовому засіданні справа закінчена розглядом з ухваленням касаційного рішення.

Обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України

А. Факти

20. До 15.12.17 в Україні був чинним Кодекс адміністративного судочинства (КАСУ) в редакції закону України від 06.07.05 №2747-IV, з наступними змінами і доповненнями.

20.1. Відповідно до ст.210 тодішньої редакції КАСУ, «1. Судом касаційної інстанції в адміністративних справах є Вищий адміністративний суд України».

Відповідно до ст.211 тодішньої редакції КАСУ, «1. Сторони та інші особи, які беруть участь у справі, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та обов'язки, мають право оскаржити в касаційному порядку судові рішення суду першої інстанції після їх перегляду в апеляційному порядку, а також судові рішення суду апеляційної інстанції повністю або частково, крім випадків, передбачених цим Кодексом».

20.2. Це означає, що до 15.12.17 кожний мав право звернутись з касаційною скаргою у своїй справі безпосередньо до суду, наділеного правом розгляду такої скарги – ВАСУ. І, дійсно, лише ВАСУ був наділений повноваженнями з касаційного розгляду справ і фактично розглядав подану йому касацію та ухвалював рішення по ній.

21. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.16 №1402-VIII

(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>) визнав таким, що втратив чинність в переважній своїй частині закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 07.07.10 №2453-VI

(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>). Закон №1402-VIII вніс суттєві зміни в структуру судових органів. Зокрема, він на рівні структури ліквідував усі вищі спеціалізовані суди та Верховний Суд України. Натомість, створив нову касаційну інстанцію під назвою Верховний Суд, яка дещо схожа на гібрид колишніх вищих та Верховного судів України. Складається ця інстанція з касаційних судів різної юрисдикції, включно Великої Палати.

22. Законом України від 03.10.17 №2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» ухвалена нова редакція КАСУ. Судом касаційної інстанції в адміністративних справах стаття 327 нової редакції КАСУ встановила Верховний Суд.

23. Однак, власне «Верховний Суд» не наділений жодними процесуальними повноваженнями судової інституції. Натомість, повноваження «суду» надані законом виключно його структурним складовим. В адміністративних справах повноваженнями касаційного суду наділені – причому різними, часом взаємовиключними, – ЛИШЕ Касаційний адміністративний суд та Велика Палата.

23.1. Зокрема, стаття 346.6 нового КАС України в редакції закону №2147-VIII наділила ВП ВС виключними повноваженнями з розгляду усіх справ, в яких оскаржуються порушення правил предметної юрисдикції: «6. Справа підлягає передачі на розгляд Великої Палати Верховного Суду у всіх випадках, коли учасник справи оскаржує судові рішення з підстав порушення правил предметної юрисдикції».

23.2. А з 19.10.19, в редакції закону України від 02.10.19 №142-IX, ця компетенція звужена: «6. Справа підлягає передачі на розгляд Великої Палати Верховного Суду, коли учасник справи оскаржує судові рішення з підстав порушення правил предметної юрисдикції, крім випадків, якщо: 1) учасник справи, який оскаржує судові рішення, брав участь у розгляді справи в судах першої чи апеляційної інстанції і не заявляв про порушення

правил предметної юрисдикції; 2) учасник справи, який оскаржує судові рішення, не обґрунтував порушення судом правил предметної юрисдикції наявністю судових рішень Верховного Суду у складі колегії суддів (палати, об'єднаної палати) іншого касаційного суду у справі з подібною підставою та предметом позову у подібних правовідносинах; 3) Велика Палата Верховного Суду вже викладала у своїй постанові висновок щодо питання предметної юрисдикції спору у подібних правовідносинах». Стаття 347 КАСУ передбачила порядок такої передачі: «1. Питання про передачу справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду вирішується судом за власною ініціативою або за клопотанням учасника справи. 2. Питання про передачу справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду вирішується більшістю від складу суду, що розглядає справу. 4. Про передачу справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду суд постановляє ухвалу... із обґрунтуванням підстав, визначених у частинах п'ятій або шостій статті 346 цього Кодексу». Закон не містить жодних вимог до обґрунтування позиції КАС ВС, чому саме, за якими критеріями він не передає справу до ВП ВС, а розглядає її сам. Визначення людиною, чия ж все-таки компетенція наявна в її справі для розгляду касації за встановленими законом критеріями, – КАС ВС чи ВП ВС, практично неможливе: жодних індикаторів рішень ВП ВС з правовими висновками в Єдиному державному реєстрі судових рішень немає, і пошук в ЄДРСР не передбачає опції відібрання таких рішень ВП ВС.

23.3. Таким чином, з 15.12.17 а) ВП ВС – єдина – наділена виключними повноваженнями з розгляду усіх, а з 19.10.19 – частини справ, в яких оскаржуються порушення правил предметної юрисдикції, тобто, є єдиним касаційним «судом» для такої категорії справ; б) КАС ВС є єдиним, хто наділений повноваженнями з імперативної передачі таких справ до ВП ВС; при цьому він не має повноважень з розгляду цих справ, тобто, не є «судом» для такої категорії справ; в) жодна людина не має права подати касацію у своїй справі безпосередньо «суду» – ВП ВС.

23.4. Виходить, тепер людина подає касацію до касаційного суду, але в значній частині справ ця касація не попадає до власне «суду», а ЗАВЖДИ спрямовується до КАС ВС – незалежно від наявності чи відсутності у останнього повноважень на її розгляд. Тобто, КАС ВС тепер додатково наділений несудовими функціями: по-перше, є «ситом» для розсортування справ по компетенції (чи то є власна компетенція КАС ВС, чи компетенція ВП ВС); по-друге, є своєрідним «поштарем» для передачі до ВП ВС справ її компетенції. А якщо КАС ВС зловживає цими додатковими повноваженнями – нема на те ради. Жодних аргументів, чому, за якими критеріями КАС ВС не передає справу до ВП ВС, а сам її розглядає, не наводиться ніде – не передбачено законом. І рішення КАС ВС є остаточним, механізму оскарження такого рішення не існує. Клондайк для зловживань.

24. Відповідно до ст.343 КАСУ, 26.06.20 моя касаційна скарга розглянута КАС ВС по суті шляхом попереднього (водночас і остаточного) розгляду справи без повідомлення учасників справи, і ухвалене остаточне судові рішення, яке не підлягає оскарженню. З огляду на те, що повідомлення учасникам справи не надсилається, КАС ВС відмовив мені в моєму клопотанні про забезпечення судом безоплатної правової допомоги.

Б. Аргументи

25. Суд, «встановлений законом»

ЄСПЛ у кількох рішеннях наголосив, що поняття «суд, встановлений законом», стосується не тільки юридичного підґрунтя самого по собі існування «суду», але також і дотримання судом спеціальних норм, які регулюють його юрисдикцію, підсудність, повноваження судді (належний склад суду).

25.1. Першою справою, в якій ЄСПЛ розглянув питання компетенції суду у світлі вимоги «суду, встановленого законом», є справа «Coeme and Others v. Belgium» («Coeme та інші проти Бельгії», №32492/96 та ін., рішення від 22.06.2000, <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-59194>). У цій справі касаційний суд Бельгії (верховний судовий орган країни) виніс вирок у першій інстанції щодо міністра уряду та 4 інших осіб, які ніколи не обіймали міністерських постів, хоча відповідно до національного законодавства цей суд був повноважним виносити рішення у першій інстанції тільки щодо міністрів.

25.2. У справі «Gurov v. Moldova» (Gurov проти Молдови», №36455/02, рішення від 11.07.06, <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-76297>), ЄСПЛ визнав порушенням частини першої статті 6 Конвенції розгляд цивільної справи суддею, строк повноважень якого на момент розгляду справи закінчився, але він продовжував виконувати судові повноваження за відсутності будь-яких правових підстав.

25.3. У справі «Oleksandr Volkov v. Ukraine» (Олександр Волков проти України) (№21722/11, рішення від 09.01.13, <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-126884>), заявник оскаржив до Вищого адміністративного суду України (ВАСУ) своє звільнення з посади судді. Для цього 19 жовтня 2010 року Головою ВАСУ була спеціально створена палата, яка згодом частково задовольнила позов заявника. Заявник стверджував, що на час розгляду справи строк повноважень Голови ВАСУ сплив, чинне на той час законодавство не передбачало процедури обрання суддів на адміністративні посади, а здійснення ним повноважень відбувалось на підставі рішень

Президії ВАСУ та Зборів суддів адміністративних судів України. Відповідно, створена Головою ВАСУ палата не була повноважною розглядати його справу. ЄСПЛ погодився із твердженнями заявника, визнавши, що ані створення палати ВАСУ, яка розглядала справу заявника, ані визначення її складу не були легітимними, оскільки здійснювались Головою ВАСУ, строк повноважень якого сплив, а отже, це не був «суд, встановлений законом».

25.4. Важливим прикладом застосування правила «суд, встановлений законом», є наведений в рішенні у справі «DMD Group, A.S., v. Slovakia» (DMD Group A.S. проти Словаччини), №19334/03, рішення від 05.10.10, <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-100883>). У цій справі голова місцевого суду своїм наказом призначив себе суддею у справі заявника замість іншого судді та того ж дня припинив провадження у справі. Суд звернув увагу, зокрема, на такі обставини:

а) питання передачі справ від одного судді до іншого не було достатньо чітко врегульовано національним законодавством, яке не передбачало жодних гарантій проти зловживань;

б) мало місце поєднання однією особою адміністративних функцій і здійснення нею правосуддя як суддею;

в) єдиним документом, що регулював розподіл справ, був розклад роботи, який безконтрольно змінювався головою суду. Зваживши на ці обставини, Суд визнав порушення права на суд, «встановлений законом». Відтак ЄСПЛ дійшов висновку, що касаційний суд не мав ознак «суду, встановленого законом».

25.5. У справі «Sokurenko and Strygun v. Ukraine» (Сокурєнко і Стригун проти України), №№29458/04 та 29465/04, рішення від 20.07.06, <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-76467>), ЄСПЛ зазначив, що згідно зі статтею 111-18 Господарського процесуального кодексу (ГПК) Верховний суд, скасувавши постанову Вищого господарського суду, міг або повернути справу на новий розгляд до нижчого суду, або ж припинити провадження у справі. Натомість він залишив у силі постанову апеляційного суду, і такі дії не були передбачені ГПК. ЄСПЛ також зазначив, що не було жодної іншої правової норми, яка б надавала повноваження Верховному суду ухвалювати подібне рішення у справі. Проте у даній справі Верховний суд не надав жодних аргументів щодо прийняття такої постанови, виходячи за межі своїх повноважень шляхом свідомого порушення ГПК і ухвалення такого ряду рішень, що, як вказувалося урядом, стало звичайною практикою Верховного суду. На думку ЄСПЛ, перевищивши свої повноваження, які були чітко викладені у ГПК, Верховний Суд не міг вважатися «судом, встановленим законом» у визначенні пункту 1 статті 6 Конвенції відносно оскаржуваного провадження.

Отже, ЄСПЛ визначив: слід вважати, що «суд, встановлений законом» означає наступне:

- дотримання усіх правил юрисдикції та підсудності;
- дотримання правил автоматичного розподілу справ;
- наявність повноважень у судді;
- належний склад суду;
- наявність достатніх повноважень для розгляду певної категорії справ.

25.6. Проектуючи наведені ознаки протиправності на ситуацію, що має місце в цій справі, стає очевидним, що ні «Верховний Суд», ні «Касаційний адміністративний суд в складі Верховного Суду» не є «судом» в розумінні ЄКПЛ стосовно розгляду та вирішення справ, компетенція на розгляд та вирішення яких надана ВП ВС. І як позивачка в цій справі, вважаючи належним касаційним судом ВП ВС, позбавлена законом права звернення до цього суду, позбавлена законом отримати його рішення і по суті, і навіть щодо того, чи є ВП ВС «судом» в моїй справі, чи ні.

26. Доступ до суду

26.1. Доступ до суду має настільки велике значення в суспільному житті України, що Конституційний Суд України в тій чи іншій формі торкався його в 14ти своїх рішеннях, а саме №№ 5-зп/97, 6-зп/97, 8-зп/97, 6/01, 15/02, 3/03, 26/09, 3/10, 18/10, 9/12, 11/12, 8/13, 12/13, 1-в/16. Доступу до суду присвячена ціла окрема сторінка на офіційному сайті КСУ <http://ccu.gov.ua/storinka-knygy/4391-dostup-do-sudu>, де наводяться витяги з цих 14ти тематичних рішень КСУ.

Зокрема, КСУ вже вирішив такі питання доступу до суду, релевантні цій справі:

26.1.1. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянки Дзюби Галини Павлівни щодо офіційного тлумачення частини другої статті 55 Конституції України та статті 248-2 Цивільного процесуального кодексу України (справа громадянки Дзюби Г.П. щодо права на оскарження в суді неправомірних дій посадової особи) від 25 листопада 1997 року № 6-зп/1997 (пункт 1 резолютивної частини): «Частину Другу статті 55 Конституції України необхідно розуміти так, що кожен, тобто громадянин України, іноземець, особа без громадянства має гарантоване державою право оскаржити в суді загальної юрисдикції рішення, дії чи бездіяльність будь-якого органу державної влади, органу місцевого самоврядування, посадових і службових осіб, якщо громадянин України, іноземець, особа без громадянства вважають, що їх

рішення, дія чи бездіяльність порушують або ущемлюють права і свободи громадянина України, іноземця, особи без громадянства чи перешкоджають їх здійсненню, а тому потребують правового захисту в суді...».

26.1.2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадян Проценко Раїси Миколаївни, Ярошенко Поліни Петрівни та інших громадян щодо офіційного тлумачення статей 55, 64, 124 Конституції України (справа за зверненнями жителів міста Жовті Води) від 25 грудня 1997 року № 9-зп/1997 (пункти 1, 2 резолютивної частини):

«Частину першу статті 55 Конституції України треба розуміти так, що кожному гарантується захист прав і свобод у судовому порядку. Суд не може відмовити у правосудді, якщо громадянин України, іноземець, особа без громадянства вважають, що їх права і свободи порушені або порушуються, створено або створюються перешкоди для їх реалізації або мають місце інші ущемлення прав та свобод.

Відмова суду у прийнятті позовних та інших заяв, скарг, оформлених відповідно до чинного законодавства, є порушенням права на судовий захист, яке згідно зі статтею 64 Конституції України не може бути обмежене».

26.1.3. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Заїченка Володимира Георгійовича щодо офіційного тлумачення положення пункту 18 частини першої статті 293 Цивільного процесуального кодексу України у взаємозв'язку зі статтею 129 Конституції України (про апеляційне оскарження ухвал суду) від 27 січня 2010 року № 3-рп/2010 (речення друге абзацу другого підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини):

«Відмова суду в прийнятті позовних заяв, скарг, оформлених відповідно до процесуального закону, є порушенням права на судовий захист, яке за статтею 64 Конституції України не може бути обмежене».

26.1.4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Слободянюка Івана Івановича щодо офіційного тлумачення положення пункту 12 частини першої статті 293 Цивільного процесуального кодексу України у взаємозв'язку з положеннями пунктів 2, 8 частини третьої статті 129 Конституції України від 8 липня 2010 року № 18-рп/2010 (абзац другий підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини):

«Реалізацію права особи на судовий захист може бути здійснено також шляхом апеляційного оскарження актів судів першої інстанції, оскільки їх перегляд у такому порядку гарантує відновлення порушених прав людини і громадянина. Отже, право на апеляційне оскарження судових рішень у контексті частин першої, другої статті 55, пункту 8 частини третьої статті 129 Конституції України є складовою права кожного на звернення до суду будь-якої інстанції відповідно до закону».

26.1.5. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Трояна Антона Павловича щодо офіційного тлумачення положень статті 24 Конституції України (справа про рівність сторін судового процесу) від 12 квітня 2012 року № 9-рп/2012 (абзац сьомий підпункту 2.2 пункту 2 мотивувальної частини):

«Ніхто не може бути обмежений у праві на доступ до правосуддя, яке охоплює можливість особи ініціювати судовий розгляд та брати безпосередню участь у судовому процесі, або позбавлений такого права».

26.2. Право доступу до суду є одним з аспектів "права на суд" в розумінні ЄКПЛ. В справі *Hornsby v. Greece*, (Горнсбі проти Греції, 18357/91, 19 March 1997, para. 40, <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-58020>) ЄСПЛ зазначив таке:

"Суд повторює, що відповідно до прецедентної практики параграф 1 статті 6 захищає право кожного звернутись зі скаргою відносно цивільних прав та обов'язків до суду чи трибуналу; таким чином реалізується право на суд, в якому право на доступ, яке є правом ініціювати процес перед судом в цивільній сфері, становить один з аспектів (див. *Philis v. Greece* (№1) judgement of 27 August 1991, Series A no 209, p.20, para. 59).

26.3. Наведені витяги демонструють абсолютність конституційного та конвенційного права на доступ до суду в Україні та неможливість позбавлення його будь-ким та в будь-який спосіб. Це означає, що законодавець так само не може ухвалювати закон, який не надає людині доступу до суду чи відбирає у неї цей доступ: такий неякісний закон є ОЧЕВИДНО антиконституційним і має бути офіційно визнаний неконституційним.

26.4. Наведене повною мірою стосується оскаржуваних приписів права – частини 6 статті 346 КАСУ, в сукупності з частинами 1, 2, 4 статті 347 КАСУ. Оскільки в сукупності ці статті КАСУ не надають людині права прямого звернення до ВП ВС як «суду», вони обмежують право на доступ до суду, гарантоване ст.55.1 Конституції України, а тому мають бути визнані КСУ неконституційними.

27. Очевидно і те, що в цій справі з 15.12.17 до сьогодні має місце і порушення абсолютної заборони обмежень права на суд, гарантованої частинами 1 та 2 статті 64 Конституції України, і так само з 15.12.17 до сьогодні має місце і порушення заборони звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод, гарантованої частинами 2 та 3 статті 22 Конституції України – шляхом встановлення законом обмеження права людини на пряме подання касаційних скарг до ВП ВС як до «суду».

28. Право на професійну правничу допомогу

28.1. Право на правову допомогу є невід'ємною складовою права на суд. КСУ неодноразово розглядав дотичні цьому праву питання. Зокрема, Рішенням КСУ від 30.09.2009 року №23-рп/2009, справа №1-23/2009, за конституційним зверненням громадянина Голованя Ігоря Володимировича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу), <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v023p710-09>, КСУ роз'яснив:

«1. Положення частини першої статті 59 Конституції України "кожен має право на правову допомогу" треба розуміти як гарантовану державою можливість будь-якій особі незалежно від характеру її правовідносин з державними органами, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, юридичними та фізичними особами вільно, без неправомірних обмежень отримувати допомогу з юридичних питань в обсязі і формах, як вона того потребує». ... отримувати допомогу з юридичних питань в обсязі і формах, як вона того потребує... Тобто, людина сама визначає, де і скільки правової допомоги вона потребує. Це означає, що якщо законом встановлено інше, наприклад, попередній касаційний розгляд справи проводиться без повідомлення учасників справи, включно і адвоката, що тягне відмову в забезпеченні судом публічної правової допомоги в касаційній інстанції загалом – такий закон суперечить ст.59 Конституції України.

28.2. Також, право на правову допомогу є складовою права на справедливий суд, гарантованого частиною 1 статті 6 ЄКПЛ. У справі Airey v. Ireland (Ейрі проти Ірландії, 6289/73, 09/10/1979, №.32, п.26, <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-57420>), ЄСПЛ постановив, що надання правової допомоги в цивільних справах «є необхідним у випадках, коли особа сама не може представляти свої інтереси або в разі, коли національний закон визнає юридичне представництво обов'язковим».

А відтак, порушення законом права на правову допомогу одночасно порушує і приписи частини 1 статті 55 Конституції України.

28.3. Очевидно і те, що в цій справі має місце і порушення абсолютної заборони обмежень права на професійну правничу допомогу, гарантованої частинами 1 та 2 статті 64 Конституції України.

VI. Обґрунтування суспільного інтересу

29. Ця справа має значний суспільний інтерес.

29.1. Право на справедливий суд, включно і право на доступ до суду, і право на професійну правничу допомогу є стратегічними підвалинами прав людини загалом. Без належного врегулювання та реалізації цих прав судова чи суспільна справедливість неможлива в принципі.

29.2. Усі касаційні інстанції разом розглядають сотні тисяч касаційних скарг щороку, і в переважній їх більшості присутні обидва оскаржених тут порушення Конституції України, а в багатьох – ще й судове свавілля. З власного досвіду, в жодній моїй справі касаційний суд не забезпечив надання мені як малозабезпеченому інваліду публічної правової допомоги. Усі 100% моїх власних справ, в яких оскаржувались питання предметної юрисдикції, вирішувались на рівні КАС ВС, і жодна не передана до ВП ВС. І оскаржити неможливо. Такі дані явно свідчать не тільки про створення недолугим законом умов для судових зловживань, а й фактичну наявність таких зловживань. Розумно припустити, що аналогічною є постійна практика КАС ВС і в інших подібних справах. І оскільки на карті стоїть така підвалина правосуддя, як доступ до суду, очевидно, що мова іде про цінності не однієї окремої людини, а всього суспільства в цілому.

VII. Обґрунтування належності форми цієї конституційної скарги

30. Відповідно до статті 57.1 закону України «Про Конституційний Суд України», «Звернення до Суду надсилаються поштою або подаються безпосередньо до Секретаріату». Вид чи тип пошти в законі не вказаний.

30.1. Резидентна пошта існувала в Україні ще за царя Тимка. Коли вона була одна, її називали просто «пошта». В 1997 році, тобто, майже 24 роки назад, в Україну прийшов Інтернет. А з ним – і електронна пошта. Тепер у нас є кілька видів пошти.

30.2. Відповідно до статті 5.6, 5.7 закону України «Про звернення громадян» №393/96-ВР від 2 жовтня 1996 року,

30.2.1. Стаття 1: «Громадяни України мають право звернутися до органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, засобів масової інформації, посадових осіб відповідно до їх функціональних обов'язків із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються їх статутної діяльності, заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргою про їх порушення»;

30.2.2. Стаття 5.6: «Письмове звернення надсилається поштою або передається громадянином до відповідного органу, установи особисто чи через уповноважену ним особу, повноваження якої оформлені відповідно до законодавства. Письмове звернення також може бути надіслане з використанням мережі Інтернет, засобів електронного зв'язку (електронне звернення)»;

30.2.3. Стаття 5.7: «У зверненні має бути зазначено прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання громадянина, викладено суть порушеного питання, зауваження, пропозиції, заяви чи скарги, прохання чи вимоги. Письмове звернення повинно бути підписано заявником (заявниками) із зазначенням дати. В електронному зверненні також має бути зазначено електронну поштову адресу, на яку заявнику може бути надіслано відповідь, або відомості про інші засоби зв'язку з ним. Застосування електронного цифрового підпису при надсиланні електронного звернення не вимагається».

Причому основна частина цих приписів діє в Україні з 1996 року, а приписи стосовно електронного звернення – з 2015 року.

Закон України «Про звернення громадян» є загальним законом щодо усіх видів звернень, і його приписи щодо форми звернень та способів їх доставки поширюються на усі види звернень.

Це означає, що з 2015 року в Україні громадянам дозволено законом вести усю офіційну переписку з приводу їх прав людини, включно з усіма органами влади, включно з приводу скарг на порушення, двома видами пошти: резидентною та електронною.

30.3. Відповідно до статті 1 закону України «Про електронні довірчі послуги» №2155-VIII від 5 жовтня 2017 року, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19> «1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

12) електронний підпис - електронні дані, які додаються підписувачем до інших електронних даних або логічно з ними пов'язуються і використовуються ним як підпис;

13) електронні дані - будь-яка інформація в електронній формі».

30.4. На сторінці Контакти <http://www.ccu.gov.ua/storinka/kontakty> офіційного сайту КСУ у повній відповідності до приписів релевантного права розміщені дві поштові адреси КСУ: резидентна поштова адреса (за місцезнаходженням) – 01033, м. Київ, вул. Жиланська, 14, та електронна поштова адреса – inbox@ccu.gov.ua.

30.5. Навіть якщо (помилково) протрактувати закон України «Про Конституційний Суд України» як такий, що має перевагу над законом України «Про звернення громадян», то в будь-якому випадку, з урахуванням дії частин 2 та 3 статті 22 Конституції України, матимуть перевагу приписи закону України «Про звернення громадян» щодо форми звернення та способів його доставки, як такі, що ухвалені раніше, і надають людині більше прав.

30.6. І ще один аргумент. В правовій державі не може бути так, щоб в одних стосунках застосовувалось одне правове врегулювання, а в інших подібних – інше. Це вахканалія і порушення права на рівність перед законом. Саме тому різні закони, які регулюють подібні стосунки, мають однаково регулювати ці подібні стосунки, а там, де такий закон відсутній, застосовується аналогія закону. Саме тому право на електронне звернення має працювати в усіх стосунках людини стосовно її прав з усіма державними та недержавними органами, юридичними та фізичними особами.

31. З урахуванням наведених приписів права та фактичних обставин я звертаюся з цією скаргою до КСУ у формі письмового електронного листа і надсилаю його поштою, а саме – електронною поштою. У повній відповідності до приписів права я підписую цього листа власноручним електронним підписом. Я подаю два примірники електронного листа: один – з власноручним рукописним електронним підписом, інший – з власноручним машинописним електронним підписом.

VIII. Обґрунтування належності доданих до цієї конституційної скарги доказів.

32. Відповідно до ст.55.2.9 закону України «Про Конституційний Суд України», «Копія остаточного судового рішення у справі суб'єкта права на конституційну скаргу має бути засвідчена в установленому порядку судом, що його ухвалив».

32.1. Вказаний припис суперечить практиці ЄСПЛ, яка є джерелом права в Україні і має більшу юридичну силу, ніж національні закони. За усталеною практикою, ЄСПЛ вимагає надати докази в копіях (фото- чи ксерокопії) документів без будь-якого їх засвідчення, включно і виготовлені із засвідчених копій судових рішень. Вимоги оприлюднені на офіційному сайті ЄСПЛ в документі під назвою «Нотатка для заповнення формуляру заяви» https://www.echr.coe.int/Documents/Application_Notes_UKR.pdf.

32.2. Вказаний припис колізує із КАСУ. Відповідно до п.15.14) розділу Перехідні положення, «15.14) копії судових рішень видаються судом, у якому перебуває справа на момент надходження відповідної заяви». Це правило стосується і паперових, і електронних копій. Після розгляду ВС негайно повертає усі справи до місцевого чи апеляційного (як в моєму випадку) суду. Це означає, що ВС як найвищий суд в Україні не має обов'язку засвідчувати власні судові рішення. На практиці сторонам надсилається один примірник належно засвідченого остаточного рішення, але цей єдиний примірник призначений саме для сторони як реалізація та підтвердження її права на суд. З нього сторона виготовляє, при потребі, копії, включно і для надсилання до ЄСПЛ. Додаткову копію, за умови її оплати, сторона може замовити, але ВС її вже не засвідчить. Я чесно намагалася виконати приписи ст.55.2.9 закону України «Про Конституційний Суд України» і звернулась до КАС

ВС за належно засвідченими цим судом копіями судових рішень у справі. Але даремно – мені відмовили. Докази додаю.

32.3. Вказаний припис колізує із статтею 6.3 раніше ухваленого закону України «Про доступ до судових рішень» №3262-IV від 22 грудня 2005 року: «3. Суд при здійсненні судочинства може використовувати лише текст судового рішення, який опубліковано офіційно або внесено до Реєстру». Це означає, що і вимагати інший текст судового рішення жодний суд не вправі. До того ж, з огляду на дію частин 2 та 3 статті 22 Конституції України, цей (перший) припис має перевагу над (другим) приписом про надання засвідченої копії, оскільки ухвалений раніше і ширший за своїм змістом, а другий припис звужує раніше наявний обсяг прав з доступу до суду.

32.4. Підсумовуючи, можна стверджувати, що вимога закону України «Про Конституційний Суд України» про те, що копія остаточного судового рішення у справі суб'єкта права на конституційну скаргу має бути засвідчена в установленому порядку судом, що його ухвалив, є неконвенційним та неконституційним неоправданим обмеженням в доступі до суду, запровадженим хоча й законом, але таким, що не є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, не запровадженим для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб. До того ж, людині неможливо виконати цю вимогу, оскільки автор остаточного судового рішення не має законного обов'язку засвідчити власне рішення.

33. З огляду на наведені приписи права та фактичні обставини, у повній відповідності до вимог закону та практики ЄСПЛ я подаю до КСУ роздрук (копію) тексту остаточного судового рішення в моїй справі, внесеного до ЄДРСР.

IX. Вимоги

З огляду на зазначене, прошу Конституційний Суд України:

34. Визнати частину 6 статті 346 Кодексу адміністративного судочинства України в редакції з 15.12.17 та з 19.10.19, в сукупності з частинами 1, 2, 4 статті 347 КАСУ, такими, що не відповідають частині 1 статті 55 Конституції України, в контексті відсутності права людини на пряме звернення до Великої Палати Верховного Суду як до належного суду з касаційною скаргою з питань компетенції ВП ВС, зокрема, з оскарженням усіх та частини питань порушень предметної юрисдикції.

35. Визнати частину 6 статті 346 Кодексу адміністративного судочинства України в редакції з 15.12.17 та з 19.10.19, в сукупності з частинами 1, 2, 4 статті 347 КАСУ, такими, що не відповідають частинам 1 та 2 статті 64 Конституції України, в контексті порушення абсолютної заборони обмежень права на доступ до суду, а саме на пряме звернення до Великої Палати Верховного Суду як до належного суду з касаційною скаргою з питань компетенції ВП ВС, зокрема, з оскарженням усіх та частини питань порушень предметної юрисдикції.

36. Визнати частину 6 статті 346 Кодексу адміністративного судочинства України в редакції з 15.12.17 та з 19.10.19, в сукупності з частинами 1, 2, 4 статті 347 КАСУ, такими, що не відповідають частинам 2 та 3 статті 22 Конституції України, в контексті звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод на пряме звернення до Великої Палати Верховного Суду як до належного касаційного суду з касаційною скаргою з питань компетенції ВП ВС, зокрема, з оскарженням усіх та частини питань порушень предметної юрисдикції.

37. Визнати частину 1 статті 343 Кодексу адміністративного судочинства України такою, що не відповідає частині 1 статті 59 Конституції України, в контексті відмови в забезпеченні судом надання професійної публічної правової допомоги з огляду на попередній касаційний розгляд справи без повідомлення учасників справи.

38. Визнати частину 1 статті 343 Кодексу адміністративного судочинства України такою, що не відповідає частинам 1 та 2 статті 64 Конституції України, в контексті порушення абсолютної заборони обмежень права на професійну правничу допомогу, а саме відмови в забезпеченні судом надання професійної публічної правової допомоги з огляду на попередній касаційний розгляд справи без повідомлення учасників справи.

39. Роз'яснити порядок виконання рішення, ухваленого КСУ за наслідками розгляду цієї скарги.

40. Якщо КСУ визнає оскаржуваний тут закон України (його положення) таким, що відповідає Конституції України, але одночасно виявить, що суд застосував закон України (його положення), витлумачивши його у спосіб, що не відповідає Конституції України, прошу Конституційний Суд вказати на це у резолютивній частині рішення.

X. Перелік документів і матеріалів, на які посилається ця скарга, і які додаються до неї.

1. Примірник цього листа з моїм власноручним рукописним електронним підписом.

2. Примірник цього листа з моїм власноручним машинописним електронним підписом.

3. Постанова Касаційного адміністративного суду від 26.06.20 у справі №127/26785/14-а, адміністративне провадження №К/9901/6655/18 (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/90073542>), – роздрук (копія) тексту остаточного судового рішення в моїй справі, внесеного до ЄДРСР.

4. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 12 грудня 2018 року у справі №490/9823/16-ц, провадження №14-509 цс 18, (<http://reyestr.court.gov.ua/Review/78977522>).
5. Ухвала від 23.05.16 ВАСУ про відкриття касаційного провадження у справі (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/58041593>).
6. Ухвала Вінницького апеляційного адміністративного суду від 21.04.16 у справі №127/26785/14-а про закриття провадження у справі (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57344229>).
7. Мій адміністративний позов у справі від 12.12.14.
8. Моя апеляційна скарга у справі від 29.02.16.
9. Моя касаційна скарга у справі від 19.05.16.
10. Роздрук сторінки Контакти з офіційного веб-сайту КСУ
11. Копія мого звернення до КАС ВС за отримання належно засвідчених КАС ВС копій судових рішень та відповідь на нього КАС ВС.
25.09.20

Підпис: Н.М. Щербата (Наталя Михайлівна Щербата)» (кінець цитати).

04.10.20

Підпис: Н.М. Щербата

З повагою,

Щербата Наталя Михайлівна

Прошу надати відповідь у визначений законом термін електронною поштою.

Це повідомлення було надіслане через сайт "Доступ до Правди", призначення якого - надання можливості громадянам надсилати запити про публічну інформацію з подальшою публікацією цих запитів та відповідей на них

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

*Копія документа
згідно з оригіналом
забачено*

[Handwritten signature]

В. Ф. Ткачук

zaput@ccu.gov.ua

Від: zaput@ccu.gov.ua
 Надіслано: 5 жовтня 2020 р. 11:08
 Кому: 'Щербата Наталя Михайлівна'
 Тема: RE: Інформаційний запит - 712ДоляКС1

Добрий день!

Ваш інформаційний запит отримано та зареєстровано в Секретаріаті Конституційного Суду України 05 жовтня 2020 року за вх. № 18/319-п.і.

-----Original Message-----

From: Щербата Наталя Михайлівна <foi+request-76442-08c5c1a5@dostup.pravda.com.ua>
 Sent: Sunday, October 4, 2020 5:35 PM
 To: FOI requests at ksud <zaput@ccu.gov.ua>
 Subject: Інформаційний запит - 712ДоляКС1

Доброго дня!

1. Конституційний Суд України (КСУ)

2. Керівнику КСУ

01033, м. Київ, вул. Жилянська, 14, E-mail: inbox@ccu.gov.ua

звертається Щербата Наталя Михайлівна, людина з інвалідністю 2 групи, посвідчення водія ААЩ №000548, видане 27.04.1978р. ДАІ МВС – УВС Вінницької області

Прошу підтвердити отримання цього електронного листа за призначенням відповідно до приписів ст.7 Розділу III «Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання», затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2014 №1886/5.

Я вимагаю застосування та виконання, при розгляді та вирішенні цього звернення, приписів Європейської Конвенції про захист прав людини та основних свобод (ЄКПЛ) та рішень Європейського Суду з прав людини (ЕСПЛ) як національного закону та джерел національного права відповідно.

Цей письмовий електронний лист підписаний мною, за приписами закону України «Про електронні довірчі послуги», електронним підписом шляхом додавання до електронних даних, що складають текст листа, даних в текстовій електронній формі, а саме особистого власноручного підпису у вигляді мого власного прізвища та ініціалів друкованими літерами такого вигляду: «Н.М. Щербата».

За приписами закону, форма та спосіб вчинення мною мого електронного підпису під цим листом вільно обрані мною як найуживаніші в електронному документообігові України, з використанням наданих сучасними науковими досягненнями в галузі електроніки і запроваджених в реальне життя можливостей, в межах доступних технічних опцій комп'ютерної техніки.

Факти

1. 25.09.20 я подала на офіційну електронну пошту КСУ Конституційну скаргу №1 щодо позбавлення права на суд та професійну правничу допомогу (далі – КС1). Повний текст поданої до КСУ КС1 наводиться нижче. Поштовий робот вручив листа отримувачу 25.09.20 о 20:27.

2. Серед іншого, я просила підтвердити отримання мого електронного листа за призначенням відповідно до приписів ст.7 Розділу III «Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання», затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2014 №1886/5.

2.1. Станом на сьогодні встановлений нормативно строк підтвердження отримання електронного листа сплив, однак належного підтвердження я не отримала.

Вимоги

3. Прошу негайно надіслати мені належне підтвердження отримання електронного листа з КС1 відповідно до приписів ст.7 Розділу III «Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання», затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2014 №1886/5.

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

Щербата

В.В. Значук

Управління документального забезпечення КСУ

Від: Управління документального забезпечення КСУ <inbox@ccu.gov.ua>
Надіслано: 5 жовтня 2020 р. 11:21
Кому: 'Natalia'
Тема: Конституційний Суд України
Вкладення: 4079-вих. (Щербата Н.М.).pdf; 463-2020 (к.с., перша стор.).pdf

Добрий день.

Надісилаємо відповідь на Ваше звернення.

Також додаємо скан-копію першої сторінки Вашого звернення з відміткою про реєстраційний номер та дату реєстрації.

З повагою

Управління документального забезпечення
Секретаріату Конституційного Суду України
01033, м. Київ, вул. Жиланська, 14

тел. + 380 44 238-10-30

+ 380 44 238-11-17

+ 380 44 238-11-19

факс + 380 44 238-13-37

email: inbox@ccu.gov.ua

сайт: www.ccu.gov.ua

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

*Згідно з оригіналом
документального
забезпечення*

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

**СЕКРЕТАРІАТ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

вул. Жулянська, 14, м. Київ, 01033, тел. (044) 238-11-19, факс 238-13-37

web: <http://www.ccu.gov.ua>

№ _____

На № _____ від _____

ЩЕРБАТА Н. М.

вул. Пирогова, буд. 107-А, кв. 82,
м. Вінниця,
21037

Шановна Наталю Михайлівно!

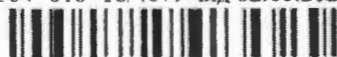
Ваша конституційна скарга щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) положень частини шостої статті 346 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – Кодекс) „в сукупності“ з частинами першою, другою, четвертою статті 347 Кодексу, частини першої статті 343 Кодексу, що надійшла до Конституційного Суду України 28 вересня 2020 року, в установленому порядку зареєстрована за вх. № 18/463.

Згідно з Конституцією України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19).

Відповідно до частини другої статті 57 Закону України „Про Конституційний Суд України“ (далі – Закон), пункту 8 § 39 Регламенту Конституційного Суду України (далі – Регламент) Секретаріатом Конституційного Суду України здійснено попередню перевірку Вашої конституційної скарги на відповідність за формою вимогам, установленим статтями 55, 56, частиною першою статті 74 Закону.

За результатами попередньої перевірки конституційної скарги встановлено її невідповідність вимогам Закону.

Так, згідно зі статтею 151-1 Конституції України, пунктом 9 частини першої статті 7, частиною першою, пунктами 3, 7, 8 частини другої статті 55, абзацом десятим частини другої статті 55, частиною першою статті 56 Закону особа подає конституційну скаргу лише щодо відповідності Конституції України (конституційності) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі; у конституційній скарзі зазначаються: відомості про документи і матеріали, на які посилається суб'єкт права на конституційну скаргу, із наданням копій цих документів і матеріалів; перелік документів і матеріалів, що додаються; копія

остаточного судового рішення має бути засвідчена в установленому порядку судом, що його ухвалив.

Порушуючи питання щодо неконституційності положень частини шостої статті 346 Кодексу (в редакціях законів України „Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів“ від 3 жовтня 2017 року № 2147–VIII, „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підстав передачі справи на розгляд Великої Палати Верховного Суду та щодо строків повернення справи“ від 2 жовтня 2019 року № 142–IX) „в сукупності“ з частинами першою, другою, четвертою статті 347 Кодексу, частини першої статті 343 Кодексу, до матеріалів клопотання як остаточне судове рішення у справі Ви долучаєте роздруковану з Єдиного державного реєстру судових рішень копію постанови Верховного Суду від 26 червня 2020 року із знеособленими даними, в якій суд застосував частину першу статті 343 Кодексу, а положення частини шостої статті 346, частин першої, другої, четвертої статті 347 Кодексу не застосовував.

Також до матеріалів клопотання не додано копії ухвали Вищого адміністративного суду України від 23 травня 2016 року про відкриття касаційного провадження у справі, про яку зазначено в переліку документів і матеріалів, що додаються до конституційної скарги. Окрім того, до матеріалів клопотання долучено копію постанови Вінницького міського суду Вінницької області від 12 лютого 2016 року, про яку не зазначено в переліку документів і матеріалів, що додаються.

Окремо звертаємо увагу на те, що відповідно до частини першої статті 57 Закону звернення до Конституційного Суду України надсилаються поштою або подаються безпосередньо до Секретаріату. Проте Ваша конституційна скарга надійшла до Конституційного Суду України в електронній формі.

Враховуючи викладене, керуючись частиною третьою статті 57 Закону, пунктом 1 § 40 Регламенту, повертаємо Вашу конституційну скаргу як таку, що за формою не відповідає вимогам Закону. Повернення конституційної скарги не перешкоджає повторному зверненню до Конституційного Суду України з дотриманням вимог Закону.

Принадібно інформуємо, що дотримання вимог статей 55, 56 Закону є передумовою прийнятності конституційної скарги та розгляду Конституційним Судом України питання щодо відкриття конституційного провадження у справі.

До цього повідомлення додається Пам'ятка для громадян та юридичних осіб про порядок внесення конституційних скарг до Конституційного Суду України. Повний текст Закону розміщено на офіційному вебсайті Конституційного Суду України (ccu.gov.ua) у підрозділі „Правові документи“ розділу „Про КСУ“.

Додаток: на 61 арк.

З повагою

керівник Секретаріату

В. М. БЕСЧАСТНИЙ

Пам'ятка
для громадян та юридичних осіб про порядок внесення конституційних скарг
до Конституційного Суду України

Звертаючись до Конституційного Суду України (далі – Конституційний Суд або Суд), громадяни України, іноземці, особи без громадянства та юридичні особи повинні знати межі повноважень Конституційного Суду, питання, з яких вони можуть звертатися до нього, вимоги до конституційної скарги, які встановлюються Законом України „Про Конституційний Суд України“ від 13 липня 2017 року № 2136– VIII (далі – Закон).

I. Формою звернення громадян України, іноземців, осіб без громадянства та юридичних осіб до Конституційного Суду є конституційна скарга.

Листи, скарги, клопотання, заяви, в тому числі позовні заяви, інші звернення з питань, вирішення яких не належить до повноважень Суду, опрацьовуються Секретаріатом Конституційного Суду (далі – Секретаріат) в порядку, передбаченому Законом України „Про звернення громадян“.

II. Відповідно до пункту 3 Розділу III „Прикінцеві положення“ Закону конституційну скаргу може бути подано, якщо остаточне судове рішення у справі особи набрало законної сили не раніше 30 вересня 2016 року.

Конституційна скарга щодо справи, остаточне судове рішення в якій набрало законної сили раніше 30 вересня 2016 року, повертається керівником Секретаріату суб'єкту права на конституційну скаргу без розгляду (абзац другий пункту 3 Розділу III „Прикінцеві положення“ Закону, пункт 2 § 40 Регламенту Конституційного Суду України (далі – Регламент)).

III. Конституційна скарга надсилається до Конституційного Суду поштою або подається безпосередньо до Секретаріату без сплати судового збору.

IV. Згідно зі статтею 55 Закону конституційною скаргою є подане до Суду письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу.

У конституційній скарзі зазначаються:

1) прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) громадянина України, іноземця чи особи без громадянства, адреса зареєстрованого місця проживання особи (для іноземця чи особи без громадянства – місця перебування) або повна назва та місцезнаходження юридичної особи, а також номер засобу зв'язку, адреса електронної пошти, якщо такі є;

2) відомості про уповноважену особу, що діє від імені суб'єкта права на конституційну скаргу;

3) короткий виклад остаточного судового рішення, в якому було застосовано відповідні положення закону України;

4) опис перебігу розгляду відповідної справи в судах;

5) конкретні положення закону України, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України;

6) обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону;

7) відомості про документи і матеріали, на які посилається суб'єкт права на конституційну скаргу, із наданням копій цих документів і матеріалів;

8) перелік документів і матеріалів, що додаються.

Копія остаточного судового рішення у справі суб'єкта права на конституційну скаргу має бути засвідчена в установленому порядку судом, що його ухвалив.

V. Відповідно до статті 56 Закону суб'єктом права на конституційну скаргу є особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі положення) суперечить Конституції України.

До суб'єктів права на конституційну скаргу не належать юридичні особи публічного права.

Конституційну скаргу фізична особа підписує особисто.

Якщо суб'єктом права на конституційну скаргу є дієздатна фізична особа, яка за станом здоров'я або фізичною вадою не в змозі особисто підписати конституційну скаргу, її підписує уповноважена в установленому законом порядку особа, що діє від її імені.

Конституційну скаргу юридичної особи підписує уповноважена на це особа, повноваження якої має бути підтверджено установчими документами цієї юридичної особи та актом про призначення (обрання) на посаду уповноваженої особи.

VI. Згідно з частиною першою статті 74 Закону конституційна скарга подається до Суду державною мовою.

VII. Згідно зі статтею 77 Закону конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 Закону, та якщо:

1) вичерпано всі національні засоби юридичного захисту (за наявності ухваленого в порядку апеляційного перегляду судового рішення, яке набрало законної сили, а в разі передбаченої законом можливості касаційного оскарження – судового рішення, винесеного в порядку касаційного перегляду);

2) з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі положення), сплинуло не більше трьох місяців.

Як виняток, конституційна скарга може бути прийнята поза межами вимог, установлених пунктом 2 частини першої цієї статті, якщо Суд визнає її розгляд необхідним із мотивів суспільного інтересу.

Якщо суб'єкт права на конституційну скаргу пропустив строк подання конституційної скарги у зв'язку з тим, що не мав повного тексту судового рішення, він має право висловити у конституційній скарзі клопотання про поновлення пропущеного строку.

Суд відмовляє у відкритті конституційного провадження, визнавши конституційну скаргу непринятною, якщо зміст і вимоги конституційної скарги є очевидно необґрунтованими або наявне зловживання правом на подання скарги.

VIII. Відповідно до статті 8 Закону, яка встановлює межі повноважень Конституційного Суду, Суд розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) чинних актів (їх окремих положень).

Разом з тим, з метою захисту та відновлення прав особи Суд розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) акта (його окремих положень), який втратив чинність, але продовжує застосовуватись до правовідносин, що виникли під час його чинності.

IX. У зв'язку з тим, що до Конституційного Суду України (як і до конституційних судів інших країн) значна кількість клопотань вноситься з порушенням вимог Закону, Законом і Регламентом передбачено особливий порядок їх попереднього опрацювання Секретаріатом.

Так, відповідно до частини другої статті 57 Закону, пункту 8 § 39 Регламенту попередню перевірку конституційних скарг на відповідність вимогам, встановленим статтями 55, 56, частиною першою статті 74 Закону, здійснює Секретаріат.

У разі, якщо конституційна скарга за формою не відповідає вимогам Закону, керівник Секретаріату повертає її суб'єкту права на конституційну скаргу із зазначенням, яким вимогам Закону вона не відповідає (абзац 1 частини третьої статті 57 Закону, пункт 1 § 40 Регламенту).

Повернення конституційної скарги не перешкоджає повторному зверненню до Суду з дотриманням вимог Закону (абзац 2 частини третьої статті 57 Закону).

X. Звертаємо увагу, що конституційна скарга подається виключно щодо відповідності Конституції України закону України (його окремих положень). Дії чи бездіяльність органів державної влади, рішення судів у системі судоустрою України до Конституційного Суду не оскаржуються. Конституційний Суд не уповноважений здійснювати перегляд судових рішень, скасовувати їх, оцінювати правильність застосування судами норм матеріального і процесуального права, а також перевіряти судові рішення на відповідність Конституції України та законам України.

Конституційний Суд не є суб'єктом законодавчої ініціативи, він не може втручатися у діяльність законодавчого органу державної влади, змінювати чи доповнювати чинні нормативні акти.

З набранням чинності Законом України „Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)“ від 02 червня 2016 року № 1401-VIII (з 30 вересня 2016 року) Конституційний Суд втратив повноваження здійснювати офіційне тлумачення законів України за конституційними зверненнями громадян.

XI. Необхідні консультації щодо підготовки конституційної скарги можуть бути надані на особистому прийомі громадян, який здійснюється з понеділка по четвер з 10.00 до 17.00, у п'ятницю з 10.00 до 15.45. У ці ж години надаються роз'яснення і в телефонному режимі (тел. 238-13-65, 238-13-74). Докладніше про порядок особистого прийому можна дізнатися на офіційному веб-сайті Конституційного Суду (www.ccu.gov.ua) у підрозділі „Як звернутися до Конституційного Суду України“ розділу „До відома“.

Управління документального забезпечення КСУ

Від: Natalia <natanaza@gmail.com>
Надіслано: 25 вересня 2020 р. 20:28
Кому: inbox@ccu.gov.ua
Тема: КОНСТИТУЦІЙНА СКАРГА №1
Вкладення: 26785ВААСухвалаЄДРСП21.04.16.pdf;
26785ВМСпостановаЄДРСП12.02.16.pdf; 681КАС-ЩНМ24.09.20.pdf;
9823ВПВспостанова19.12.18.pdf; 26785Касація19.05.16.pdf; Контакти
КСУ.pdf; 26785КАСВспостановаЄДРСП26.06.20.pdf;
26785ЩНМ_АПЕЛЯЦІЯ29.02.16.pdf; 26785КС1маш25.09.20.pdf;
Позов_Н_МСЕК12.12.14.pdf; 26785КС1рук25.09.20.pdf

Конституційний Суд України (КСУ)

01033, м. Київ, вул. Жилянська, 14, Е-mail: inbox@ccu.gov.ua

КОНСТИТУЦІЙНА СКАРГА №1

(щодо позбавлення права на суд та професійну правничу допомогу)

Прошу підтвердити отримання цього електронного листа за призначенням відповідно до приписів ст.7 Розділу III «Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання», затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 11.11.2014 №1886/5.

Я вимагаю застосування та виконання, при розгляді та вирішенні цього звернення, приписів Європейської Конвенції про захист прав людини та основних свобод (ЄКПЛ) та рішень Європейського Суду з прав людини (ЄСПЛ) як національного закону та джерел національного права відповідно.

Цей письмовий електронний лист підписаний мною, за приписами закону України «Про електронні довірчі послуги», електронним підписом шляхом додавання до електронних даних, що складають текст листа, даних в текстовій електронній формі, а саме особистого власноручного підпису у вигляді мого власного прізвища та ініціалів друкованими літерами такого вигляду: «Н.М. Щербата».

За приписами закону, форма та спосіб вчинення мною мого електронного підпису під цим листом вільно обрані мною як найуживаніші в електронному документообігові України, з використанням наданих сучасними науковими досягненнями в галузі електроніки і запроваджених в реальне життя можливостей, в межах доступних технічних опцій комп'ютерної техніки.

1. Суб'єкт права на конституційну скаргу: Щербата Наталя Михайлівна
2. Поштова адреса зареєстрованого місця проживання: 21037, м. Вінниця, вул. Пирогова, б. 107а, кв.82
3. Поштова електронна адреса: natanaza@gmail.com

I. Резюме

4. Ця конституційна скарга подається з метою конституційного оскарження:

4.1. закону, який, всупереч **ст.ст.22, 55, 64 Конституції України**, скасував наявне до 2017 року **право прямого звернення до найвищої судової інстанції як належного суду** – а саме, право людини прямого подання касаційних скарг до Великої Палати Верховного Суду (далі – ВП ВС) з питань її виключної юрисдикції, тобто, до «суду» в розумінні Європейської Конвенції про захист прав людини та основних свобод (далі – ЄКПЛ). Натомість, тепер лише Касаційний адміністративний суд Верховного Суду (далі – КАС ВС) своєю ухвалою передає таку касаційну скаргу до ВП ВС для розгляду. КАС ВС не наділений законом правом розгляду вказаної категорії справ, а відтак, не є «судом» в розумінні ЄКПЛ, але лише цей «несуд» може передати справу на розгляд ВП ВС. У людини ж таке право відібране.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
ГОЛОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

28.12.2019 р.

Київ

№ 136/1/2019-ОД

**Про введення в експлуатацію Системи електронного документообігу
LS Docs у Конституційному Суді України**

З метою удосконалення процесів створення, відправлення, передавання, одержання, оброблення, використання, зберігання документів, контролю за їх виконанням та відповідно до Закону України „Про електронні документи та електронний документообіг“ від 22 травня 2003 року № 851–IV (зі змінами), Порядку роботи з електронними документами у діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання, затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 11 листопада 2014 року № 1886/5, Інструкції з діловодства у Конституційному Суді України, затвердженої Розпорядженням Голови Конституційного Суду України від 18 березня 2019 року № 33/1/2019-ОД:

1. Ввести в експлуатацію з 2 січня 2020 року Систему електронного документообігу LS Docs у Конституційному Суді України (далі – СЕД).

2. Управлінню документального забезпечення Секретаріату Конституційного Суду України організувати роботу з електронними документами у Конституційному Суді України та забезпечити:

– реєстрацію вхідної службової кореспонденції; звернень до Суду, вихідної кореспонденції, внутрішніх документів у СЕД, сканування документів, нанесення на документи реєстраційних позначок за допомогою штрих-коду;

– направлення документів на доповідь керівництву Конституційного Суду України та Секретаріату Конституційного Суду України, а також на виконання у структурні підрозділи Секретаріату Конституційного Суду України в електронній формі;

– розподіл звернень до Суду між суддями Конституційного Суду України в СЕД;

– створення та рух документів постійного зберігання, а також документів, що стосуються конституційного провадження, одночасно в паперовій та електронній формах;

– надання методичних консультацій відповідальним посадовим особам самостійних структурних підрозділів, працівникам патронатних служб суддів Конституційного Суду України;

- узагальнення пропозицій щодо подальшого удосконалення функціональних можливостей СЕД;
- оперативну взаємодію з розробниками СЕД для здійснення гарантійного супроводу системи та подальшого розвитку її функціоналу.

3. Управлінню забезпечення засідань Суду Департаменту організаційної роботи Секретаріату Конституційного Суду України забезпечити реєстрацію актів Конституційного Суду України в СЕД.

4. Управлінню інформаційно-комунікаційних технологій Адміністративно-фінансового департаменту Секретаріату Конституційного Суду України забезпечити програмно-технічну підтримку СЕД, а також збереження та захист інформації, яка в ній обробляється.

5. Суддям Конституційного Суду України та керівникам самостійних структурних підрозділів Секретаріату Конституційного Суду України визначити відповідальних осіб за впровадження та функціонування СЕД у патронатних службах суддів Конституційного Суду України та структурних підрозділах Секретаріату Конституційного Суду України.

6. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на керівника Секретаріату Конституційного Суду України.

О.М. ТУПИЦЬКИЙ

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

Handwritten signature

Handwritten signature